j. m. Viimases teoses on süstematiseeritud ja võrdlevalt käsitletud põhjalikult kogutud liivi rahva muinasusundlikku ainestikku. *T.*

LORENZSONN, Caspar Franz, vanema põlve kirjanik, sünd. 15. XII 1811 Tori klk Suigu v., oli 1830—75 Pärnu Eliisabeti kog. köster ja 1864—79 »Perno Postimehe« tegev toimetaja. Köstri ametis hoolas ja kohusetruu, jagas L. »P. Postimehes« palju kõlblis-usulisi manitsusi ja õpetust moraliseerivas toonis, olles politilisis küsimusis väga tagasihoidlik ja mõisnikkude ning saksa soost kirikuõpetajate mõju all. Hiljemini, mil L.-i vanaks jäädes lehe toimetamine A. Ansoni ja J. Otstaveli (vt.) kätte läks ning lehele uusi L.-ile vastupidises vaimus teotsevaid kaastöölisi tekkis, loobus L. toimetaja ametist. Ta suri 15. VIII 1880. — L. kuulub ühtlasi ka nende köstrite ja kirikuõpetajate hulka, kes XIX a s. keskpaigu eesti kirjandust varustasid saksa keelest tõlgitud rahvaraamatutega. Tema sulest ilmunud raamatuist nimetatagu: »Jenowewa ellust; üks wägga armas ja halle luggemine . . .« (Pärnus, 1839; II tr. pealkirjaga »Jenowewa, üks wägga armas ja halle luggemine«, Pärnus, 1853); »Ristiinnimesse teekond Taewa linna pole« (Tallinnas, 1843). L. on kirjanik täitsa oma aja vaimus. Ta jutustab lihtsalt, naiivvagatsevas toonis, püüdes kõige pealt rahvast õpetada ja haleda, osalt kohutava sisuga mõjuda lugejate südameile. L.-i keel on konarlik, raamatute üldine ilme lame ning silumatu. Tema tööd olid siiski väga loetavad ja hilisemad Jenoveva-lood said L.-i sellenimelisest raamatust alguse.

Post. album, 25—35; Kampmann, Peaj. I[III], lk. 276—81. *E. V-s.*

LOSSIUS, Eduard Friedrich, vaimulik, sünd. 24. VIII 1811 Võrus Saksamaa sakslase pojana, õppis 1830—33 Tartu ülikoolis usuteadust ja oli 1836 (37?) — 69 kirikuõpetajaks Tormas, Kodaveres ja Võrus; oli herrnhuudi liikumise üks väljapaistvamaist vastastest; suri Võrus 17. III 1870. Peale saksakeelsete kirikulooliste teoste on L. avaldanud ka ühe eestikeelse loodusloo õpetuse: »Koli-ramat. Kolmas jaggo. Õppetus Jummala lomadest, mis Ma peäl on« (Tartus, 1853, III tr. 1869), mis anonüümselt ilmunud, ning mõnd õpperaamatut tõlkinud (vt. J. G. Schwartz).

Napiersky, Pred.-Lex. II; Keussler, Forts., 108; Allg. D. B. XIX; *Alb. acad.* *A. S-te.*

LOSSIUS, Johannes, eelmise poeg, ajaloolane, sünd. 7. I 1842 Kodavere kirikumõisas, õppis alates a.-st 1861 Tartu ülikoolis esialgu arstiteadust ja siis C. Schirreni (vt.) õpilasena 1862—69 ajalugu. 1871. a. määrati ta Tartu ülik. raamatukoguhoidja abiks, mis ametis ta suri 14. II 1882. — L. korraldas ja registreeris kauemat aega Uexkülli erarhiivi Vigala lossis, mis töö tulemuseks olid seni trükkimata *Regesta Vigalesia.* Siis väärib tähelepanu rikkaliku arhiivmaterjali kasutamise pärast L.-e töö »Drei Bilder a. d. livländ. Adelsleben d. 16. Jahrh.«, millest ainult 2 osa (Leipzig, 1875—78) ilmunud; töö annab elava kujutelma tolle aja partisaanide elust. L. andis välja Kelchi »Liefländische Historia« Continuation'i 1690—1707 (Tartu, 1874—75) ja hakkas trükis avaldama Tartu raamatukogus leiduva De la Gardie'de arhiivi nimestikku, mis töö L.-e surma järel lõpule viis J. Engelmann. — Veel on L.-e sulest ilmunud »Zur Geschichte des Originales d. Privilegium Sigismundi Augusti . . .« (B. M. 22., a. 1873).

Alb. Acad.; Allg. D. B. XIX. *A. R. C.*

LOSSMANN, Artur, seltskonna- ja tervishoiu-tegelane, sünd. 23. IX 1877 Vana-Vändras, lõpetas Novgorodi gümnaasiumi ja a. 1904 Vene sõjaväe arstiteaduse akadeemia Peterburis (*cum laude*), osa võttes õppimise ajal ka Peterburi Eesti seltskonna elust ja olles m. s. 3 a. Peterburi Eesti Üliõpil. S.-i esimees. 1904—07 teotses L. sõjaväe arstina, asus siis 1907. a. jälle Peterburi elama, kus töötas 1907—14 akadeemia sisehaiguste kliinikus prof. S. Botkini assistendina, füsio-terapeutilise instituudi juhatajana ja Peterburi linna sanitaar-komisjoni esimehena. Samal ajal oli L. tegev kohalikes Eesti seltsides ja ettevõtetes, näit. Peterburi Eesti Haridusseltsi ja Eesti Laenu- ja Hoiu-ühisuse esimehena, ja võttis osa P. Hellati (vt.) »Tervishoiu õpetuse« ümbertöötamisest. Ilmasõjast võttis L. osa sõjaväe arstina ja astus veebr. 1919 teenistusse Eesti sõjaväkke Tallinna I sv. haigemaja ülemarstina. Märtsis 1919 määrati L. Sõjaväe Tervishoiu Valitsuse ülemaks, mis kohal Vabadussja kestes energiliselt korraldas sõjaväe sanitaar-ala ja 1920. a. alul likvideeris Loode-armees ja sõjapõgenejate seas levinud taudid. Sept. 1920 nimetati L. sanitaar-koloneliks ja ülendati 1922. a. sanitaarkindralmajoriks. — L.-i sulest on ilmunud ka mõningaid teaduslikke töid tema erialalt.

Sõjaministeeriumist j. m. saadud andmed *T.*

LOSSMANN, Jüri, sportlane, maratonijooksja, sünd. 23. I 1891 Viljandimaal Kõo v. Töötades Tallinnas ja Liibavis kullassepana, hakkas L. elavat huvi tundma spordi vastu ja süstemaatiliselt treneerima. Ta harrastas esiotsa peaasjalikult jalgpalli, kuid siirdus siis jooksule. 1912. a. murdis ta õnnetu kukkumisega puusa- ja õlaluud, kuid 1913. ja 1914. a. võidab ta juba rohkelt auhindu murdmaas